

ABORDAREA CONCEPTUALĂ A INOVAȚIEI ÎN CONTEXTUL RELANSĂRII STRATEGIEI DE LA LISABONA

SIMONA STĂNESCU

Acest articol analizează termenul de inovație socială. Prima parte abordează inovația, comparativ cu descoperirea și invenția. Cele trei concepte includ elemente de noutate, dar la niveluri diferite: descoperirea și invenția, la nivelul produselor finale, inovația la nivelul procesului. A doua parte trece în revistă abordarea inovației în Uniunea Europeană și în țara noastră, în contextul implementării strategiei de la Lisabona. Comparativ cu statele membre, România prezintă decalaje în performanțele inovative în special în domeniile „crearea cunoașterii” și „proprietatea intelectuală”. Inovația socială este prezentată în legătură cu fazele dezvoltării sociale. În ultima parte sunt trecuți în revistă factorii care pot stimula promovarea inovației sociale.

***Cuvinte-cheie:** inovație, descoperire, invenție, Uniunea Europeană, inovație socială, dezvoltare socială.*

CLARIFICĂRI CONCEPTUALE: DESCOPERIRE, INVENȚIE, INOVAȚIE

Semantica termenului *inovație* ne duce cu gândul la cel de *descoperire* și la cel de *invenție*. Ce înseamnă fiecare dintre acești termeni? Conform *Dicționarului explicativ al limbii române*, a descoperi înseamnă „a găsi un lucru căutat, necunoscut sau ascuns, a afla sau a pătrunde o taină, un mister”. A inventa înseamnă „a crea, a născoci ceva nou care nu a existat până atunci, a imagina pentru prima dată; a face o descoperire tehnică”. A inova înseamnă „a face o schimbare, a introduce o noutate într-un domeniu, într-un sistem”. Inovație înseamnă „noutate, schimbare, prefacere”.

Care este granița dintre *descoperire*, *invenție* și *inovație*? Ce demers creativ poate fi catalogat ca descoperire, ca invenție sau ca inovație? *Descoperirea* presupune dezvăluirea unor elemente existente, dar necunoscute. *Invenția* reprezintă crearea, realizarea în premieră a unui element nou. Polul Nord a fost descoperit și nu inventat, după cum tubul cinescopic nu a fost descoperit, ci inventat.

Adresa de contact a autorului: Simona Stănescu, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, Calea 13 Septembrie, nr. 13, sector 5, 050711, București, România, e-mail: simona_vonica@yahoo.com.

Cele trei concepte se întrepătrund. Descoperirile sunt punctele de plecare în demersul cunoașterii. O descoperire nu este o invenție sau o inovație, dar le poate favoriza. Un zăcământ de petrol este descoperit, dar forarea acestuia în vederea scoaterii la suprafață este bazată pe inventarea suportului tehnologic necesar. Utilizarea unei platforme petroliere reprezintă o inovație tehnologică. Majoritatea descoperirilor se fac aleator și independent față de invenții și inovații. Descoperirile nu pot fi considerate inovații, dar unele descoperiri pot implica un demers inovativ. Descoperirea Americii de către Cristofor Columb a fost un demers inovativ în căutarea unui traseu mai scurt către Indii. Spre deosebire de descoperiri, invențiile pornesc de la dorința inovatoare de a îmbunătăți ceva. Invențiile din domeniul comunicațional sunt un bun exemplu în acest sens. Inovațiile pornesc de la o descoperire sau o invenție. Descoperirea unui virus este urmată de demersul inovator de producere a remedului medical de anihilare, al vaccinului. Inventarea laserului a condus la utilizarea potențialului acestuia în numeroase domenii. Asistarea cu laser a operațiilor reprezintă o inovație în domeniul medical. Aceasta nu înseamnă că toate inovațiile includ descoperiri sau invenții. Îmbunătățirile tehnologice din industria automobilului reprezintă inovații, dar nu includ, de fiecare dată, invenții. Utilizarea surselor alternative de energie sau reciclarea materialelor sunt direcții inovative cu impact direct în protecția mediului înconjurător. Unele invenții pot fi considerate inovații. Inventarea *laptop*-ului poate fi considerată o inovație a inventării calculatorului. Similar, inventarea telefonului mobil poate fi considerată o inovație a inventării telefonului.

Un element-cheie în recunoașterea unei invenții este înregistrarea rezultatelor. Fiecare țară și-a înființat instituțiile abilitate în a recunoaște invențiile prin acordarea de brevete. În România, acestea sunt: Oficiul Român pentru Drepturile de Autor și Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. Apariția instituțiilor autorizate a fost binevenită. Sunt celebre cazurile de disputare a inventării avionului¹ sau inventarea becului². În zilele noastre, aceste aspecte sunt clarificate prin reglementări de natură legislativă, atât la nivel național cât și internațional. Din punct de vedere legislativ, „*un brevet poate fi acordat pentru orice invenție având ca obiect un produs sau un procedeu, în toate domeniile tehnologice, cu condiția ca aceasta să fie nouă, să implice o activitate inventivă, să fie susceptibilă de aplicare industrială*” (Legea 203/ 2002 art. 7).

Fără a face obiectul acestui articol, amintim dreptul de proprietate intelectuală și *copyright*-ul. Plățile aferente drepturilor de autor determină încă multiple controverse. Difuzarea neautorizată a copiilor creațiilor muzicale, cinematografice, a cărților sau a licențelor pentru utilizarea calculatorului este tot mai frecventă. Creșterea numărului lor este atât un indicator al popularității produselor, al nevoii de utilizare pe scală largă, cât și un indicator al incapacității

¹ Disputat de Traian Vuia (1906), frații Wright (1903) și Paul Auge (1928).

² Disputat de inventatorul rus A. N. Lodîghin și de inventatorul american T. A. Edison.

consumatorilor de a achiziționa originalele. Confruntate cu aceste situații, firmele producătoare pot adopta soluții diferite: fie *continuarea comercializării*, fie *autorizarea copiilor*. Este salutară inițiativa unor edituri de a oferi publicului larg formele *on-line* integrale sau parțiale ale unor publicații.

INOVAȚIA LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE

Revizuirea și relansarea strategiei de la Lisabona a accentuat rolul *cunoașterii și al inovării* (Implementing the Community Lisbon Programme: More Research and Innovation – Investing for Growth and Employment: a common approach, 2005) promovate în cadrul Zonei Europene de Cercetare și Inovare. Statele membre au stabilit alocarea a 3% din PIB pentru cercetare și dezvoltare. Printre politicile menite să stimuleze cercetarea și inovarea se numără includerea acestora ca o prioritate în cadrul programelor naționale de reformă.

Instituțional, Comitetul de Cercetare Științifică și Tehnică al UE reprezintă forumul care coordonează politicile naționale în domeniul cercetării. În același timp, statele membre au adoptat *Carta europeană a trendului în inovație* și sistemul de informare privind politicile de cercetare naționale, care include *European Innovation Scoreboard*. Acesta reprezintă instrumentul metodologic de evaluare comparativă a performanțelor inovative naționale. Domeniile luate în considerare sunt cunoașterea, inovarea la nivelul firmelor, oferirea de noi produse și servicii și condițiile structurale. Datele statistice utilizate provin atât din surse naționale, Eurostat și sondajul comunitar în domeniul inovării. Pentru perioada 2008–2010 este propusă o regândire metodologică, în vederea luării în considerare a noilor forme de inovație și a îmbunătățirii comparării țărilor. Vor fi utilizați un număr de 29 de indicatori, grupați în trei categorii (Hollanders, van Cruysen, 2008).

În funcție de performanțele inovative din ultimii cinci ani au fost stabilite patru categorii de țări: liderii inovației, următorii în inovație, inovatorii moderați și țările care urmează *să ajungă din urmă*. Ultimul grup include țara noastră, alături de Bulgaria, Croația, Grecia, Ungaria, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Portugalia și Slovacia. Conform indexului inovativ, România era evaluată, în anul 2007, cu 0,18 față de media de 0,45 la nivelul UE, reprezentând cea mai mică valoare dintre statele membre („PRO INNO Europe paper”, 2008). Performanța inovativă este urmărită pe dimensiunile: motoarele inovației, crearea cunoașterii, inovația și antreprenoriatul, aplicațiile și proprietatea intelectuală. Analizând fiecare dintre aceste dimensiuni, țara noastră înregistra cea mai bună valoare pentru dimensiunea *aplicații*, care măsoară performanța în muncă și afaceri. Performanța inovativă a României pe această dimensiune este superioară celor înregistrate de Olanda, Spania, Polonia, Bulgaria, Norvegia, Croația, Portugalia, Grecia, Lituania, Cipru și Letonia. În ceea ce privește dimensiunea *motoarele inovației*, care măsoară condițiile structurale cerute pentru potențialul inovator, țara noastră are o valoare

mai bună decât Portugalia și Malta. În cazul dimensiunii *inovație și antreprenoriat*, care măsoară eforturile firmelor pentru inovare, țara noastră este doar înaintea Slovaciei. România înregistra cele mai scăzute valori din grupă pentru dimensiunile *crearea cunoașterii*, care măsoară investițiile în activitățile de cercetare și dezvoltare și *proprietate intelectuală*, care este orientată spre rezultatele atinse cu succes în cunoaștere³.

Ca recunoaștere a importanței pe care o joacă inovația, anul 2009 a fost desemnat de către Comisia Europeană ca „Anul european al inovării și creativității”⁴ „o inițiativă interdisciplinară care acoperă nu numai domeniile educației și ale culturii, ci și alte domenii, precum întreprinderile, media, cercetarea, politica socială și regională și dezvoltarea rurală”⁵.

Din punct de vedere instituțional, proaspăt înființatul Institut European de Inovație și Tehnologie, cu sediul la Budapesta, va oferi un cadru propice colaborării între educație, cercetare și mediul de afaceri, în vederea soluționării optime a provocărilor actuale. Fondurile europene destinate cercetării vor fi gestionate de acest institut. Din acest motiv a fost criticată înființarea unei astfel de structuri considerate birocratice și, posibil, părtinitoare vizavi de gestionarea fondurilor către instituțiile de cercetare din statele membre.

Printre instrumentele financiare destinate promovării inovației amintim Fondul Social European. În cadrul „Articolului 6” sunt finanțate acțiuni inovatoare orientate spre crearea unui dialog între politică și practică. Acestea includ proiecte-pilot, studii, schimburi de experiență și activități de informare. Pentru a nu încorseta aria proiectelor care să promoveze inovația, nu s-au stabilit definiții rigide, ci direcții specifice de acțiune⁶.

Teme finanțate prin *Articolul 6* al Fondului Social European

Perioada	Direcții de acțiune
1994–1999	Proiecte inovatoare în contextul dialogului social. Abordări inovative ale ocupării forței de muncă, creării și pregătirii vocaționale. Inițiativa informării regionale a societății.
2000–2006	Adaptarea la noua economie, în contextul dialogului social. Strategii locale în domeniul ocupării forței de muncă și inovație. Abordări inovative ale managementului schimbării. Transferul și diseminarea inovației din cadrul proiectelor <i>Articolului 6</i> finanțate prin FSE.

Sursa: http://ec.europa.eu/employment_social/esf/index_en.htm.

³ Idem p. 11.

⁴ Anul Educației prin Sport (2004), Anul European al Cetățeniei prin Educație (2005), Anul European al Mobilității Lucrătorilor (2006), Anul European al Egalității de Șanse pentru Toți (2008), Anul European al Dialogului Intercultural (2008), Anul European de Combatere a Sărăciei și a Excluderii Sociale (2010).

⁵ <http://create2009.europa.eu/>.

⁶ *** Innovation through the European Social Fund, 2004, p. 7–8.

În țara noastră, Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare⁷ include între obiective *creșterea competitivității economiei românești prin inovare*. Programul *Inovare* urmărește: „*creșterea capacității de inovare, dezvoltare tehnologică și asimilare în producție a rezultatelor cercetării, în vederea îmbunătățirii competitivității economiei naționale și a creșterii calității vieții*”. Conform strategiei naționale CDI 2007–2013, Guvernul României va susține inovația din mediul privat, cercetarea publică și dialogul dintre acestea atât în direcția stabilirii unor direcții comune de interes, cât și a cofinanțării. Urmează să fie organizate o serie de organisme cu responsabilități în monitorizarea implementării strategiei: Consiliul Cercetării Științifice din România, Consiliul pentru Dezvoltare Tehnologică din România și Consiliul pentru Inovare din România⁸.

INOVAȚIA SOCIALĂ

Atunci când ne referim la inovație, primul domeniu la care ne gândim este cel tehnic. De-a lungul timpului, conceptul de inovație aproape că s-a banalizat prin frecvența utilizării, fiind folosit și ca sinonim cu inovația tehnologică. În ultimele decenii, termenul de inovație a început să fie utilizat și în cadrul domeniului social.

Plecând de la premisa că inovația prezintă sensuri comune, indiferent de domeniu, propunem o analiză a conotațiilor specifice domeniului social. După cum am arătat în prima parte, inovația implică noutatea la nivelul procesului. Așadar, conceptul de inovație socială păstrează ideea generală de îmbunătățire a situației printr-o alocare structural nouă a resurselor disponibile. Dacă în alte domenii, produsele obținute prin inovație sunt mai ușor cuantificabile, în cazul inovației sociale, rezultatele sunt mai difuze, acestea contribuind la îmbunătățirea scopului politicii sociale prin creșterea calității vieții sau prin rezolvarea unei probleme sociale.

Inovația în politica socială implică un demers care să conducă la îmbunătățirea acesteia. Politica socială reprezintă o „*sferă largă de activități care au ca obiectiv modificarea într-un sens specificat a caracteristicilor vieții sociale ale unei colectivități*” (Zamfir, 1997, 12). „*Obiectivele politicii sociale, adică obiectivele sociale, vizează protecția socială a diferitelor categorii sociale, bunăstarea individuală și colectivă*” (Pop, 2007, 447).

Conceptul de inovație socială este legat de cel de dezvoltare socială, definită ca „*orientarea unei țări/ regiuni/ comunități/ instituții spre realizarea unei stări dezirabile, stabilite ca obiectiv, printr-un proces planificat în timp, realizat printr-un set de acțiuni conjugate*” (Zamfir, 2006, 11). Derularea acestor acțiuni implică un proces de inovație socială. Proiectarea dezvoltării sociale implică următoarele faze: identificarea și diagnoza problemelor sociale, stabilirea priorităților și adoptarea obiectivelor de dezvoltare, identificarea soluțiilor alternative și alegerea

⁷ Guvernul României, Ministerul Educației și Cercetării, Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică, Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2007–2013.

⁸ Strategia națională în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării 2007–2013.

strategiei, elaborarea planului de acțiune, implementarea, monitorizarea, evaluarea și faza de *feed-back* și corecție (Zamfir și alții, 2007, 9). Analizând fazele prin prisma inovației sociale, putem afirma că aceasta este prezentă în special în etapa de identificare a soluțiilor alternative și alegerea strategiei și în etapa elaborării planului de acțiune. Un element-cheie este strategia de dezvoltare socială. O viziune socială integratoare, în acest sens, reprezintă un context favorabil diseminării ideilor inovatoare în domeniul social.

Elementele inovației sociale sunt: problema nesoluționată, soluția nouă, asimilarea în practica colectivă și schimbarea produsă prin asimilarea inovației (Zamfir, 2009, 2).

Inovația socială se realizează în legătură cu proiectarea socială, evaluarea și monitorizarea. Nu orice demers din sfera socială poate fi considerat inovație socială. Implementarea eficientă a unor măsuri sociale poate reprezenta, pur și simplu, demersul specific derulării unui plan de acțiune definit. Asigurarea rapidă a suportului necesar supraviețuirii unor comunități afectate de inundații nu reprezintă inovație socială. Administrațiile publice locale sunt cele care trebuie să găsească soluții concrete pentru diversele probleme cu care se confruntă. Reprezentanții administrației publice trebuie să identifice și să implementeze soluțiile optime, ținând cont de obiective și resursele existente. Totuși, eforturile lor nu pot fi considerate inovație socială. Asigurarea accesului la educație reprezintă un element important în construirea unui context favorabil promovării inovației sociale.

La ce niveluri se produce inovația în politica socială? Pot fi identificate cel puțin două niveluri la care se produce inovația, la nivelul politicii sociale: elaborarea politicii sociale și domeniile de furnizare a politicii sociale.

FACTORII CARE STIMULEAZĂ/ BLOCHEAZĂ INOVAȚIA SOCIALĂ

Printre factorii care stimulează inovația socială amintim, în primul rând, profilul societății. Este mai probabil ca inovația socială să se producă într-o societate modernă, deschisă noului, preocupată de perfecționare.

Interesul acordat de societate domeniului social și, indirect, rezultatelor acestuia reprezintă un alt factor important. Inovația socială este cu precădere propagată într-o societate în care rezultatele științifice sunt apreciate pe scală largă, față de o societate în care acestea nu sunt luate în considerare. Un factor decisiv este credibilitatea comunității științifice, câștigată în timp. Aplicabilitatea rezultatelor obținute de comunitatea științifică poate reprezenta un atu pentru continuarea eforturilor de inovare la nivel social. În țara noastră, promovarea politicilor de cercetare și inovare nu reprezintă o prioritate⁹.

⁹ La întrebarea: „După integrarea în UE, România trebuie să facă eforturi pentru a ajunge la nivelul de dezvoltare al celorlalte țări membre. Dacă ați avea putere de decizie, care ar fi cele mai importante direcții de acțiune în perioada imediat următoare?”, 4% au răspuns Promovarea politicilor de cercetare și inovare (Barometrul integrării europene, 2007).

Climatul favorabil dialogului intersectorial poate stimula inovația socială. Transferul cu succes al rezultatelor științifice în alte domenii poate legitima dialogul dintre domeniul academic și cel de afaceri.

Atragerea investițiilor private în domeniul social poate îmbunătăți anumite servicii oferite populației. Responsabilitatea socială a corporațiilor implică desfășurarea unor „*acțiuni la care nu sunt obligate prin lege*” pentru că „*au resurse financiare pentru a dezvolta programe sociale*” (Scutaru, 2007, 506).

Inovația socială implică o bună cunoaștere a contextului instituțional, comunitar și, nu în ultimul rând, cultural. Implementarea proiectelor de combatere a violenței domestice vor avea un profil diferit în culturi care blamează acest lucru, față de cele care îl privesc ca un fapt normal al vieții de zi cu zi. Pe lângă identificarea tuturor actorilor implicați, a responsabilităților și atribuțiilor care le revin, cunoașterea contextului presupune explorarea efectelor pe care le-au avut, în acel context, activități similare. De exemplu, în proiectele comunitare finanțate de Fondul Român de Dezvoltare, construirea cu participare locală a unui nou pod are mari șanse de reușită într-o localitate în care au fost derulate proiecte similare.

Inovația socială include evaluarea acțiunilor care urmează să fie întreprinse în domeniul social. Implementarea cu succes a intervențiilor sociale trebuie să ia în considerare evaluarea anticipativă a posibilelor efecte adverse. De exemplu, acordarea unor beneficii universaliste în vederea creșterii și îngrijirii copilului a urmărit promovarea natalității. Deoarece plafonul oferit este, în unele cazuri, mai mare decât salariul obținut prin venituri salariale, un prim efect a fost creșterea natalității în segmentele sărace ale populației. Indirect, acești copii prezintă risc mai mare de excludere socială, deoarece familiile cu mai mulți copii reprezintă un grup vulnerabil. Un alt exemplu este reprezentat de politica natalistă agresivă promovată în perioada comunistă. Odată cu aprobarea Decretului 770 din 1966, cu câteva excepții, avorturile au fost interzise în România. Acestei decizii nu i-au urmat măsuri de întâmpinare în domeniul medical, astfel încât explozia de nou născuți și mame a pus spitalele în dificultate¹⁰. Supraaglomerarea secțiilor de maternitate a condus la scăderea nivelului de igienă și indirect răspândirea unor boli. Alte efecte au fost creșterea mortalității materne și a numărului de copii abandonați.

CONCLUZII

Implementarea Strategiei de la Lisabona, conținând dezideratul Uniunii Europene de a deveni cea mai competitivă economie până în 2010, a adus în prim plan problematica inovației. În vederea stimulării inovației au fost create pârghii instituționale și au fost puse la dispoziție o serie de instrumente financiare.

¹⁰ Ghebrea, G., Regim social-politic și viața privată (familia și politica familială în România) <http://ebooks.unibuc.ro/StiintePOL/ralu/3-2-2.htm>.

Conform indicatorilor specifici folosiți pentru evaluarea performanțelor inovației, la nivelul anului 2007, țara noastră prezenta cea mai mică valoare a performanțelor inovative, comparativ cu statele membre. Din acest motiv, se impune identificarea modalităților de reducere a acestui decalaj. Țara noastră a adoptat o serie de documente strategice. Pentru reușita implementării lor, se impune consolidarea unui climat favorabil inovării, în special prin îmbunătățirea dialogului dintre mediul academic și cel de afaceri, promovarea inovării și aplicarea rezultatelor inovării. Creșterea vizibilității institutelor de cercetare, printr-o mai bună diseminare a rezultatelor obținute în cercetare, ar conduce la o implicare mai activă în domeniile acestora de competență.

Atât descoperirile cât și invențiile și inovațiile includ elemente de noutate. În cazul descoperirilor și al invențiilor, noutatea este la nivelul produselor finale. În cazul inovației, elementul de noutate este reprezentat la nivel procesual, de modul în care sunt combinate resursele, ideile sau conceptele, în vederea îmbunătățirii produsului inițial sau a situației inițiale.

Inovația socială este strâns legată de dezvoltarea socială și presupune punerea în practică a unor noi modele, relații, idei, soluții care să răspundă oportun nevoilor sociale. Elementul de noutate constă în modul de alocare a resurselor existente pentru producerea schimbării. Inovația socială este favorizată de un context deschis noului, transferului de cunoștințe, comunicării și consultării permanente a actorilor interesați și interesanți, în procesul de îmbunătățire a măsurilor sociale. Inovația socială contribuie la atingerea obiectivelor sociale.

BIBLIOGRAFIE

1. Ghebre, G., *Regim social-politic și viața privată (familia și politica familială în România)*, <http://ebooks.unibuc.ro/ȘtiințePOL/ralu/3-2-2.htm>.
2. Hollanders, H., van Cruysen, A., *Rethinking the European Innovation Scoreboard – a new methodology for 2008–2010*, 2008.
3. Pop, L., Politici sociale, în Zamfir, C., Stănescu, S. (coord.), *Enciclopedia dezvoltării sociale*, Iași, Editura Polirom, 2007.
4. Scutaru, C., Responsabilitatea socială a corporațiilor, în Zamfir, C., Stănescu, S. (coord.), *Enciclopedia dezvoltării sociale*, Iași, Editura Polirom, 2007.
5. Zamfir, C., *Inovația socială: context și tematică*, revista on-line „Inovația socială”, nr. 1, 2009.
6. Zamfir, C. și alții, *Proiectarea dezvoltării sociale. Ghid metodologic*, București, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București, Institutul Social Român, 2007.
7. Zamfir, C., Dezvoltarea socială: câteva elemente teoretice, în Zamfir C. și Stoica L., *O nouă provocare: dezvoltarea socială*, Iași, Editura Polirom, 2006.
8. Zamfir, E., Statul bunăstării, în Zamfir C., și Zamfir, E. (coord.), *Politici sociale: România în context european*, București, Editura Alternative, 1997.
9. *** *Barometrul integrării europene – resurse sociale ale integrării europene*, Metro Media Transilvania pentru Agenția de Strategii Guvernamentale, 2007 <http://www.publicinfo.ro/pagini/sondaje-de-opinie.php>.
10. *** Commission of the European Communities, *Implementing the Community Lisbon Programme: More Research and Innovation – Investing for Growth and Employment: a common*

approach, (Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions), 2005.

11. *** *European innovation scoreboard 2007*, comparative analysis of innovation performance, „PRO INNO Europe paper”, nr. 6, 2008.

12. *** Guvernul României, Ministerul Educației și Cercetării, Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică, *Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2007–2013*.

13. *** *Innovation through the European Social Fund*, 2004.

14. *** Legea nr. 203/2002 pentru modificarea și completarea Legii nr. 61/1991 privind brevetele de invenție.

15. *** *Strategia națională din 28 februarie 2007 în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării pentru perioada 2007–2013*.

16. *** *Strategia națională în domeniul proprietății intelectuale (2003–2007)*, disponibilă la <http://www.osim.ro/strategia.htm>.

17. <http://create2009.europa.eu/>.

18. <http://ec.europa.eu/eit>.

19. <http://www.osim.ro>.

20. <http://www.proinno-europe.eu>.

This article analyses the concept of social innovation. The first part approaches innovation in comparison with discovery and invention. The idea of new is included in all three concepts, only at different levels: at the output level, in the case of both discovery and invention, and at the process level, in the case of innovation. The second part overviews innovation within European Union and in our country, in the framework of implementing the Lisbon's strategy. In comparison with other Member States, Romania's innovative performance are the lowest, especially as regards knowledge, creation and intellectual property rights. Social innovation is presented in correlation with social development. The last part overviews factors that could stimulate social innovation.

Keywords: *innovation, discover, invention, European Union, social innovation, social development.*